

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cultura în educația religioasă

Educația religioasă ocupă un loc de seamă în organizarea muncii tineretului. În Biserică și prin Biserică de fapt sufletul creștin crește în mod spiritual, își întărește forțele și viața.

Biserica nu-i împotriva culturii. Ea e punctul de întâlnire, centrul creator și adevărata bază a educației religioase. Aceasta nu-i o afirmațiune pretențioasă, ci un fapt al dezvoltării pietății creștine. Viața în Biserică se traduce prin pietate, prin duhul rugăciunii, prin existența diferitelor societăți de cultură, prin dragostea pentru Biserică, dar această viață nu se comportă mai puțin și prin *atitudinea creștinului în fața lumii, a oamenilor și a vieții în general.*

„Lumina lui Hristos luminează tuturor, . . .” ea este izvorul la care aleargă cei însetați de adevăr, aceia cari se pregătesc pentru viața cea veșnică.

Știința, arta, sunt ramificările vii ale spiritului creator creștin, fiecare deci în măsura forțelor și a posibilităților trebuie să tindă, să-și desvolte și să-și lărgască orizontul.

Datoria noastră este ca să dezvoltăm conștiința datoriei religioase în lume în legătură cu cultura, cu marile manifestări ale spiritului uman, să tindem la o creștinizare a vieții.

Tineretului trebuie să-i arătăm, că Biserica iubește cultura și că el are nevoie de ea. Cultura adevărată nu-i atee, nici materialistă, sau panteistă, ci *teistă*, ea este un izvor inepuizabil al forței creatoare, având în germenele ei ceva *spiritual*, iar spiritualitatea depășește cadrul îngust al nimicniciei omenești, acele clipe searbăde ale vieții.

Cultura ca și religia este o enciclopedie a vieții spirituale, dând răspunsuri la toate

problemele de conștiință. Cultura în adevărata ei concepție, nu poate trăi fără suflul cald și creator al creștinismului. *In opera educativ-religioasă nu poate se lipsească Hristos, fiindcă El este îndrumătorul vieții tineretului.*

Lumina creștină deschide larg porțile tuturor acelor cari caută calea mântuirii veșnice. Națiunile însăși trăesc, datorită acestei nemăsurate înțelepciuni divine, datorită luminii sfinte, care luminează și orânduiește viața lor. *Planul acesta educativ-religios, e divin.*

Și întradevăr religia ca manifestare superioară a vieții spirituale, ca bază a acțiunii reformatoare, alege sentimentul. El zgudue adânc ființa umană. În cultura creatoare a omeneirii valorile religioase au influențat adânc opera de educație a generațiilor, creind conștiința datoriei și ridicând operele artei nepieritoare.

Trăim o epocă de mare frământare sufletească, când Universul e răscolit de un cataclism puternic, valorile istorice răsturnate, când mentalitatea oamenilor se schimbă, iar tineretul se trezește mereu la acea viață culturală, intens creatoare a spiritualității creștine.

Căci, educația religioasă e întărită mereu și de cultură. Aceasta prin structura ei intensă, face ca gândul tineretului să fie mereu creator și îndreptat spre Ceriu, spre Hristos, de unde pogoară harul și mântuirea. Cultura, deci, armonizează educația religioasă, înfrânge păcatul și alungă îndoiala.

De aceea se cade să fim cât mai atenți; la această cerință a vremilor noi, ce se arată la orizont.

Prof. C. Rudneanu

Aproapele

Pentru împlinirea chemării noastre îl avem pe Dumnezeu, natura și pe noi înșine; în lucrul acesta însă, suntem ajutați și de aproapele nostru. Trăim unii cu alții nu numai pentru motive de rânduială socială ci și pentru că însușirile bune și rele ale aproapelui nostru, hotărârile și toanele lui, jignirile și vorbele lui bune, ajutorul și piedicile puse de el, sunt la fel de în stare a ne ajuta în zidirea noastră lăuntrică, în a ne sprijini ori ațâța puterile, a grăbi propășirea, vrednicirea și răs.umpărarea noastră.

Puțini își dau seama de aceasta. Știm ceea ce însemnează un frate, un prieten, ori tovarăș și nu știm adesea în ce constă aceasta: aproapele nostru. Frate, prieten, coleg, se cam înțelege că e vorba de ceva ca într'o partidă oarecare de joc. Partida însă e prea mică și cuprinde prea mult. Se uită în ea de obșteasca profunzime a vieții, de ființa ei creștină și providențială.

Dumnezeu se revarsă în toate creaturile lui; sufletul, care i se aseamănă, nizuiește în spre aceaș cuprindere. Nizuiește în spre împărțășirea spirituală și vremelnică, în spre iubire și dăruire.

Aproapele, e ca și un „trup a lui Dumnezeu”. Noi suntem mădulelele cugetătoare ale unui trup universal, al cărui suflet comun e Dumnezeu. Nu putem fi buni și fericiți decât punându-ne în slujba acestui trup, decât supunându-ne acestui suflet.

„Să-mi trăiesc viața!” zicem noi de obicei. Da, numai dacă prin aceasta înțelegi să te îngrădești și să te zăvoești în fața vieții altuia, luând drept aur curat arama eului tău singuratic, apoi traiul acesta nu e trai. Singur, nimeni nu poate fi întreg. Viața personală nu-i decât o funcțiune a unei vieți mai largi. S'ar putea asemăna faptul acesta cu ceea ce numim Sfânta Treime.

Nu poate exista pentru noi singuratici, „paria”, numai oameni simpli și nimic mai mult. Toți suntem fii Tatălui, frații lui Hristos. Fiecare om înaintea lui Dumnezeu e unic și neînlocuibil. Așa că nu putem fi nepășători față de un astfel de frate de al nostru din a cărui cap nu cade nici un fir de păr fără voia lui Dumnezeu și peste care e pusă atâte nădejde.

Nu există biografie fără însemnătate. În fiecare viață de om se săvârșește o lucrare care nu se poate îndeplini decât numai în acel om. Dacă am putea să vedem, am găsi până și în viața cea mai necăjită și mai vinovată o rază din râvna cea mai înaltă și un strop din făgăduința cea mai bogată a vieții.

După D. S. de P.

Despre ce să predicăm?

În **Duminea 8-a după Rusalii**, la 19 Iulie 1942, să vorbim despre **Sf. Cuminecătură — Sf. Liturghie**.

Inmulțirea pâinilor nu are numai înțelesul unei minuni pe care a făcut-o Mântuitorul, odată, în pustie, ca să sature poporul flămând (Mt. 14, 14—21). Ea preînchipuiește minunea care se repetă, astăzi, și până la sfârșitul veacurilor, pe masa altarelor Bisericii oridecâteori se slujește Sf. Liturghie.

Ce este Sf. Liturghie?

Mântuitorul Hristos, după ce a serbat cu apostolii Cina cea de taină, le-a zis: „**Aceasta să faceți întru pomenirea mea... Căci de câteori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Domnului vestiți, până la venirea lui**” (Lc. 22, 19; I Cor. 11, 24—7). Cu alte cuvinte, le-a poruncit să facă și mai departe *Cina trupului și sângelui său*, pentru a vesti până la sfârșitul veacurilor *moartea*, adică *răstignirea* lui.

Sf. Liturghie este Cina cea de taină, Cina Domnului, Răstignirea mântuitoare, taina trupului și sângelui de pe cruce, slujba și sărberea sfintei Cuminecături. Prin ea *primim* în trupul și sângele nostru, trupul și sângele Domnului; prin ea ne *împărțășim* cu tainele vieții dumnezeiești, după cum și sf. ap. Pavel scrie: „*Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este oare împărțășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este oare împărțășirea cu trupul lui Hristos?*” (I Cor. 10, 16). Ba da. Întrebarea cuprinde și răspunsul: *este. Este împărțășire din Pâinea vieții* (In 6, 35—58); este *cuminecare* și participare la „*firea dumnezească*” (II Petru 1, 4).

Hristos, piatra cea din capul unghiului vieții noastre (Mt. 21, 42), în nemărginita sa dragoste față de noi (In 3, 16), a gustat și a golit paharul suferinței pentru noi și pentru mântuirea noastră pe *Cruce*, — iar nouă ne-a lăsat fericirea de a ne împărțăși cu Trupul și Sângele său spre izbăvitoare mâncare și beutură. Aceasta să o faceți întru pomenirea mea, zice El, spre iertarea păcatelor (Mt. 26, 26—8).

Ca oamenii să-și însușiască harul sfințitor, să se facă părtași mântuirii, să se simțească și să guste fiecare fructele jertfei de pe cruce, Mântuitorul ne-a dat Trupul și Sângele său cel viu și vecinic, în taina Cuminecăturii sau Euharistiei.

Liturghia ne înfățișează întreagă istoria și calea mântuirii. Ne arată și reprezintă *calea* pe care a urmat-o Domnul Hristos dela naștere până la înălțare. Ea reprezintă dealungul vremii taina cea din veac ascunsă (Col. 1, 26), nașterea și jertfa Mântuitorului, marea taină a creștinătății (I Tim. 3, 16).

Sf. Liturghie e slujba și jertfa adusă de *Mijlocitorul* pentru noi (I Tim. 2, 5; Evrei 9, 15; 12, 24; I In 2, 1) una și aceeaș până la sfârșitul veacurilor.

În ea vedem ca într'o oglindă tot ce a făcut Dumnezeu pentru om în cursul vremii, — prin descoperire.

Liturghia este *slujba împăcării* cu Dumnezeu (II Cor. 5, 18—20). Iisus Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii (In 1, 29) ne împacă cu Dumnezeu prin jertfa Sa. Păcatul ne desparte și

ne depărtează de Dumnezeu. Liturghia ne împacă, ne spală și ne apropie de El, prin Hristos.

Liturghia este apoi slujbă de mulțumită și recunoștință pentru bunătatea și binefacerile lui Dumnezeu.

Liturghia mai este o *slujbă de cerere*. Prin rugăciunile și cântările ei cerem dela Dumnezeu iertarea păcatelor și sfințirea vieții prin har.

Liturghia mai este sfârșit o *slujbă de adorare, de închinare*. Preamărim pe Dumnezeu cu duhul și cu adevărul (In 4, 24)

În acest chip a fost înțeleasă sfânta Liturghie dela începutul bisericii. Sfinții apostoli, creștinii cei dintâi și urmașii lor se adunau la rugăciune în anumite locuri și ceasuri din zi și din noapte, — și cântau, citeau din cărțile sfinte, predicau și se cuminecau. Totdeauna „*frângerea pâinii*“ (Fapte 2, 42; 29, 7) era partea cea mai însemnată din cultul lor, adică Liturghia, ca și astăzi.

Pentru sfințenia tainei, slujba a fost mereu îmbogățită și înfrumusețată cu diferite forme, rândueli, cântări și lucrări, ca prin ele sufletul creștinului să se pregătească cât mai bine pentru cuminecare.

Tot în acest scop, în cursul sfintei Liturghii au fost introduse număroare ectenii și chemări la *atenție*, ca luarea noastră aminte să fie totdeauna vie și trează la desfășurarea slujbei și a tainei. Cu pace Domnului să ne rugăm... Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm... Cu înțelepciune drepti... Să luăm aminte... Pace tuturor... Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, sfânta jertfă cu pace să o aducem... Sus să avem inimile... Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați... Toate aceste semnale de reculegere ne chiamă să fim neconținut cu mintea și cu inima deșteaptă la rugăciune, ca să gustăm apoi cu vrednicie din Păharul mântuirii.

Momentele cele mai sfinte din slujba Liturghiei sunt prefacerea și cuminecarea. *Prefacerea* pâinii și al vinului în trupul și sângele Domnului se întâmplă când preotul rostește rugăciunea de chemare a Duhului Sfânt (epicleza) și binecuvintează darurile, în vreme ce poporul îngenunchiază și corul cântă: *Pre tine te lăudăm... Cuminecarea* se face după ce preotul rostește cuvintele de chemare: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați...“ Vă apropiați, să vă împărtășiți, cari sunteți pregătiți.

Cum trebuie să ne pregătim, ca să primim cu vrednicie sf. Cuminecătură? Căci așa scrie sf. ap. Pavel: „*Să se cerceteze omul pe sin, și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, își mănâncă și bea osândă, nesocotind trupul Domnului... Oricine va mânca pâinea aceasta și va bea paharul acesta*

cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului“ (I Cor. 11, 17—9).

Cercetarea conștiinței și pregătirea pentru cuminecarea cu vrednicie se face mai întâi prin mărturisirea păcatelor (I In 1, 9; Iac. 5. 16), prin *pocăință* (Mc. 1, 8). Apoi, Mântuitorul ne învață ca atunci când aducem daruri la altar, să ne împăcăm unii cu alții (Mt. 5, 23—4). După *pocăință* iertarea este cea dintâi condiție pentru cuminecarea cu vrednicie. Pentru că „de nu veți ierta oamenilor greșelile lor nici Tatăl vostru cel din ceruri nu va ierta vouă greșelile voastre“ (Mc. 11, 25—6). Noi înșine condiționăm iertarea lui Dumnezeu de iertarea aproapelui, când ne rugăm în *Tatăl nostru*: „și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri“ (Mt. 6, 12). De câte ori să iertăm, tot Mântuitorul ne răspunde: de șaptezeci de ori de câte șapte; de 490 ori, adică totdeauna (Mt. 18, 21—2).

După mărturisire, deslegare și iertare, urmează cetirea rugăciunilor pentru cuminecare și apropierea de sf. Potir „cu frica lui Dumnezeu cu credință și cu dragoste“.

Frica de Dumnezeu este cutremurul și evlavia cu care se apropie bunii creștini de sf. Cuminecătură; e fiorul sfânt ce-l simte credinciosul în fața lui Dumnezeu, când sărbătoare de sărbătoare săvârșește înaintea ochilor noștri, pe masa sf. altar, minunea înmulțirii pâinilor, *prefacerea* darurilor pâinii și al vinului în trupul și sângele Domnului. E frica sfântă pe care a avut-o Moise pe Muntele Horeb când i s'a arătat Dumnezeu în rugul care ardea și nu se mistuia (Ieș. 3) și pe Sinai când i-a dat tablele legii (Ieș. 19—20); e spaima trăită de apostolii Petru, Iacob și Ioan pe muntele Taborului la Schimbarea la Față (Mt. 17, 1—6), e zguduirea trăită de Saul pe drumul Damasului (Fapte 9, 1—6); e cutremurul conștiinței când îți dai seama că te afli în fața lui Dumnezeu. — „Desleagă cureaua încălțămintelor tale, că *locul în care stai tu, în fața mea, e loc sfânt*“ (Ieș. 3, 5).

Credința e tot așa de necesară ca și *pocăința*, iertarea și frica de Dumnezeu. Fără credință nu putem plăcea lui Dumnezeu (Evrei 11, 6). Să crezi, să mărturisești și să te rogi din tot sufletul: „Ca focul și ca lumina să-mi fie mie trupul și sângele tău cel scump, Mântuitorule, arzând materia păcatului și mistuind spinii patimilor, și luminându-mă întreg pe mine, care mă închin Dumnezeirii Tale“.

În sfârșit, ca să ne cuminecăm cu vrednicie, trebuie să ne apropiem de sf. Potir cu *dragoste*. Noi știm și mărturisim că Hristos e viu. Hristos trăește între noi prin duhul Dumnezeirii lui, prin Evanghelia vieții și a învățaturii lui și prin sfânta

jertfă și marea taină a împăcării ce se săvârșește la fiecare Liturghie. Hristos Domnul e viu în paharul sfintei Cuminecături. Masa altarului e Golgota creștinătății. Preotul Bisericii la fiecare Liturghie este o Golgotă, pe care se aduce jertfa mântuirii. În fața ei îngenunchiem cu toții, și cântăm *Pre Tine Te laudăm...*, căci de aci primim cu toții Pâinea cea vie, Pâinea vieții veșnice (In 6, 35-58). De aci primim toți creștinii înfricoșatul dar al cuminecării cu trupul și sângele Domnului, care arde și spală orice păcat (I In 1, 7), după cum focul arde rugină și apa spală murdăria trupului. Pe această cale, a cuminecării, jertfa răscumpărării adusă *odată pentru totdeauna* (Evrei 9, 12) pe Golgota, devine un *bun persona*!, un dar pentru fiecare om. Jertfa liturgică, este una cu jertfa Golgotei. „*Acesta este trupul meu*“... „*Acesta este sângele meu*“... (Mt. 26, 26-8; I Cor. 11, 24-6). Este aceeași jertfă, același Hristos, dupăcum și Sf. Scriptură, deși e tradusă în sute de limbi și în milioane de exemplare, este una și aceeași carte. O carte în mai multe ediții, — o jertfă pentru mântuirea tuturor credincioșilor. *Hristos este acelaș ieri și azi și în vecii vecilor* (Evrei 13, 8).

Din credința și din convingerea aceasta răsar pentru creștinul adevărat dragostea pentru sfântul altar al Bisericii, dragostea Crucii, dragostea Golgotei, dragostea pentru Iisus Hristos cel răstignit. În sufletul în care a încolțit dragostea aceasta, s'a aprins adevărata lumină a Evangheliei mântuirii.

Primii creștini și sfinții au avut această dragoste, însoțită de credința că prin slujba Sfintei Liturghii ei serbează Cina Domnului. Ei erau fericiți când mureau pentru Hristos, dar se simțeau nefericiți când nu se puteau cumineca. Din pricina vitregiei vremurilor și a oamenilor ei nu aveau la început altare ca ale noastre, ci improvizau altarele prin case particulare, prin catacombe, prin crepăturile munților și prin temnițe, unde slujeau cu toată evlavie, cu toată dragostea și cu dreaptă credință Cina cea de Taină. Avem exemplul sfântului mucenic Luchian, care neavând în temniță loc pentru altar și fiind legat în lanțuri pentru Hristos ca să nu se poată mișca și sluji sfânta Liturghie, a făcut din pieptul său prestol și potir de împărtășire pentru el și pentru ceice pătimeau împreună cu el. Numai ca să nu se lipsească de harul mântuirii pe care ni-l împărtășește Iisus Mântuitorul în jertfa trupului și în taina sângelui său. — Ce pildă luminoasă de dragoste pentru altar, pentru Domnul, pentru sf. Cuminecătură!...

Cât de sfântă și de înfricoșată este taina sfintei Cuminecături, atât de mare și nemărginită și neclintită trebuie să fie și dragostea noastră pentru Biserică, pentru Liturghie și pentru altarul

și prestolul pe care se săvârșește taina împăcării noastre cu Dumnezeu.

Pe lângă toate aceste condiții, care privesc curățenia sufletului, nu pot lipsi nici condițiile pentru curățenia trupului și a hainelor. Sufletul curat pretinde un „vas ales“, adică trup curat și haine curate.

Așa se gătește creștinul bun ca să primească cu vrednicie Sf. Cuminecătură și tot așa trebuie să tindă ca să rămână și după cuminecare: în virtuțile dobândite și în sfințenia primită prin împărtășire.

O femeie credincioasă se plângea unui preot că bărbatul ei în ziua în care se cuminecă e foarte rău: înjură, e nervos și e gata în toată clipa de ceartă.

— Da, a răspuns preotul, se poartă rău, pentru că nu-și dă seama de ajuns de sfințenia tainei primite și nu știe că ispita atunci e mai puternică și mai amăgitoare, când „casa“ sufletului e mai curată. În loc de unul, șapte duhuri rele o asediază și dacă o cuceresc, „se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi“ (Lc. 11, 24-6).

Dupăce, iubite creștine, ai ascultat chemarea: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați“... — după ce te-ai rugat în genunchi: *Cred, Doamne și mărturisesc...* și te-ai cuminecat, fii mereu atent la sfințenia tainei; luptă-te împotriva ispitelor cu armele lui Dumnezeu (Efes. 6, 13-18) și mai vârtos te roagă așa:

„*Trupul Tău cel sfânt, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, să-mi fie mie spre viață veșnică și scump sângele Tău spre iertarea păcatelor. Și să-mi fie mie Cuminecătura aceasta spre bucurie, spre sănătate și spre fericire; și la înfricoșata venirea ta a doua învrednicește-mă pe mine păcătosul să stau deadreapta mării tale, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii tale și ale tuturor sfinților tăi*“.

*

La Sf. Prooroc Ilie, în 20 Iulie 1942 să vorbim despre **cultul divin**.

Sf. Ilie Tesviteanul este unul dintre cei mai mari profeți. Vrednicia lui deosebită s'a arătat în curajul cu care a muștrătat fărădelegile regelui Ahab și ale reginei Isabela, în faptele minunate pe care le-a săvârșit, în violența cu care a luptat împotriva cultului idolesc de pe înălțimi și a preoților lui Baal și Așerei, și mai ales prin jertfa pe care a adus-o pe muntele Carmil prin care a restaurat *cultul Dumnezeului adevărat* (vezi I. Regi 17-18), care apoi în creștinism a primit un cuprins nou și o formă desăvârșită.

Despre cultul dumnezeiesc se poate vorbi la toate sărbătorile, nu numai la sf. Ilie, deoarece cultul este haina de sărbătoare a Bisericii și *inima*

Ortodoxiei; e închinarea și rugăciunea pe care o aducem lui Dumnezeu în biserică și afară de ea.

Cuvântul „cult” vine dela cuvântul latin *cultus*, care înseamnă închinare la Dumnezeu, — cultivare a simțului religios, a pietății. El îmbracă și înfățișează învățătura de credință a Bisericii, — prin rugăciuni, cântări, cetiri și predici. Toate slujbele, rugăciunile și Tainele sfinte formează comoara cultului divin.

Cultul creștin în cuprinsul și în forma lui își are începutul dela Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

El însuș cercetează biserica de când a fost de 12 ani la Paști și la sărbători (Lc. 2; 42, Mc. 3, 1; In. 2, 13—14); se botează de Ioan (Mc. 1, 9); trăește în post și în rugăciune (Mt. 4, 2, 26, 36—44; Lc. 4, 2; 6, 12; In 17); îndeamnă la rugăciune Mt. 26, 41; Lc. 11, 9; 18, 1); recomandă rugăciunea comună (Mt. 18, 19—20); Învață cum să te rugăm (Mt. 6, 5—13; Lc. 11, 1—4); Ridică ochii spre cer (In 17, 1), ingenunchiază și cade cu fața la pământ Mt. 26, 39; Lc. 22, 40—44); Predică Evanghelia (Mt. 4, 23; Mc. 1, 14—15); Pune mâinile peste co ii (Mt. 19, 15); Bindecuvântă (Lc. 24, 50); Vindecă dureri și alungă demoni (Matei 8); Sărbează Paștile și așează Sfântă Cuminăcătura (Matei 26, 26—28; I. Corint. 11, 23—26); Cântă împreună cu apostolii (Mt. 26, 26—30; Mc. 14, 26); Așează Botezul (Mt. 28, 19); Rânduiește Pocăința (Mt. 18, 18; In 20, 21—23);

Așează — după o noapte de rugăciune — Preoția prin alegerea apostolilor Lc. 6, 12—16);

Dă apostolilor puterea să alunge duhurile necurate în numele Lui (Mt. 10, 8; Mc. 16, 17; Lc. 10, 19), și să împărtășească credincioșilor haruri deosebite și tainele mântuirii (Mc. 3, 13—14; 16, 15—16; Fapte 20, 28). A împlinit cu sfințenie, ca cel mai bun credincios *formele* cultului dumnezeiesc, încredințându-ne că sunt de lipsă și trebuiesc împlinite, căci prin ele se cuprinde, se arată, se reprezintă și se păstrează *fondul* sau cuprinsul religiei.

Pe urmele Domnului Iisus au călcat sfinții părinți până azi, adunând și păstrând în vistieria bisericii o comoară de lucrări și forme, cari oglindesc toată viața evlavioasă, toată credința religioasă și întreagă istoria și taina bisericii.

Astăzi cultul creștin cuprinde toate slujbele preoților și toate rugăciunile credincioșilor adică tot ce facem pentru a ne înălța mintea și inima spre Dumnezeu.

Cultul este o trebuință firească a sufletului, căci prin el omul își mărturisește în felurite forme credința și evlavia. El împărtășește oamenilor bogăția harurilor lui Dumnezeu prin sfintele Taine și tot el susține, încălzește și răspândește credința și evlavia religioasă, creștină. Cultul tâlmăcește

dogmele, înalță sufletele și sfințește toată viața credincioșilor creștini.

Biserica ortodoxă sfințește prin acte de cult toată viața și munca creștinilor, împreună cu toate stările și manifestările lor trupești și sufletești. La naștere, căsătorie și moarte, acasă și în biserică, la bucurie, oriunde și oricând, cultul creștin ortodox împărtășește oamenilor harul binecuvântării lui Dumnezeu.

Cultul divin are menirea de o parte să arate *slava lui Dumnezeu* și să aducă *cerul pe pământ*, iar de altă parte să trezească și să desvolte în om *simțul religios*, evlavia. Fără acest simț, omul nu este întreg; nu are organul, puterea sufletului prin care să asculte, să creadă, să primească și să urmeze ce învață religia. Cine nu are simțul vederii, simțul auzului sau celelalte simțuri, este orb și surd sufletește.

Mijloacele prin care se trezește, se desvoltă și se cultivă simțul religios sunt exercițiile religioase și morale: cetirile, cântările, predicile, milosteniile, cercetarea bisericii, rugăciunile rostite în fața icoanelor și în genunchi, ș. a.

Cum ne facem sfânta cruce? Cum ne rugăm? Ce ținută luăm noi când primim binecuvântarea lui Dumnezeu în fața altarului prin mâna preotului? Cum ne plecăm capul și cum ingenunchiem — sau nu — în cursul slujbelor religioase? Cântăm noi în biserică sau nu — și dacă cântă alții, unde sântem noi în clipa aceea cu gândul? Ascultăm noi cu atenție predica și facem milostenie după puțință sau nu? Sunt întrebări la cari fiecare creștin se cuvine să aibă un răspuns bun. Căci din felul cum împlinim aceste răspunsuri, crește ori scade evlavia și viața noastră religioasă.

Toate slujbele și rugăciunile din biserica ortodoxă, încep cu semnul sfintei cruci: *În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*. Când se ridică mâna la frunte și inima trebuie să se înalțe spre Dumnezeu. Crucea nu se face cu graba și nu numai cu mâna, ci și cu simțirea și mai ales cu cugetul și cu gândul. Căci începem să stăm de vorbă cu conștiința și cu Stăpânul ei, cu Dumnezeu. Orice, bărbat sau femeie, când se prezintă în fața unui slujbas mai mare, ministru, episcop sau rege, stă cu toată grija, cu toată cuviința și cu toată atenția. Dar în fața lui Dumnezeu, care este Domnul Domnilor și Regele Regilor, cum stăm?!

Rugăciunea este o convorbire cu Dumnezeu. Vai mie de voi lua în deșert numele lui Dumnezeu! Vai mie de nu voi sta în fața Lui smerit cu atenție, cu temere și cucernicie!... La rugăciune fiecare om se cuvine să se prezinte ca un vameș, păcătos și sincer. Înfațișarea mândră și lăudăroasă a fariseului este osândită și de Mântuitorul Hristos și de oameni.

Cea mai frumoasă pildă de sfințenie și smerenie, ne-a lăsat-o după Mântuitorul, Maica Domnului. Pentru curățenia vieții sale a fost aleasă dintre femei și răsplătită cu cea mai mare binecuvântare alui Dumnezeu. Binecuvântarea ceriului se sălășluiește în sufletele smerite. Capetele plecate primesc binecuvântarea. Orice creștin se face vrednic de mulțimea binefacerilor lui Dumnezeu, dar cu condiția ca să-și jertfească mândria și iubirea de sine, egoismul. Binecuvântarea înfloreste în sufletele închinare lui Dumnezeu.

În biserica ortodoxă binecuvântarea are și un semn văzut, în chipul crucii. Acest act se face prin mâna preotului peste popor și prin mâna părinților peste capetele copiilor. Când preotul binecuvântă, poporul credincioșilor își pleacă smerit fruntea, nu pentru mâna care-i binecuvântă, ci pentru Stăpânul și Tatăl care prin tainele lui Iisus și prin darurile Sfântului Duh ne binecuvântă cu tot felul de binecuvântări cerești și pământești.

Plecarea blândă a capului când preotul tămăiază și când rostește: *Capetele noastre Domnului să le plecăm*, sau când zice: *Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*, sau *Pace tuturor*, — și îngenunchierea la cetirea sfintei Evanghelii, la ieșirea cu sfintele daruri, la prefacere și la cuminecare sunt semne de adevărată smerenie, evlavie și pocăință. Atât plecarea capului, cât și îngenunchierea, sporesc simțirea religioasă și mângăie inima creștinului. Cine nu le împlinește, arată mândrie și nesimțire. Unul ca acesta nu este și nu poate să fie numit, om religios.

Un loc și un rol deosebit în cultul creștin, ocupă cântarea. Ea talmăcește prin poezie și prin muzică mișcarea inimii; ajută și întărește cuvântul și simțământul religios. „Este cineva dintre voi în suferință? Să se roage. *Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi*, ce grăește sfântul apostol Iacob (5, 13).

Mântuitorul Hristos a cântat psalmi de laudă cu apostolii săi când au ieșit dela Cina cea de Taină (Mt. 26, 30; Mc. 14, 26). Psaltirea prorocului David nu este altceva decât o carte de poezii, rugăciuni și cântări religioase. — „Cântați Domnului cântare nouă! Cântați Domnului tot pământul.“ — ne îndeamnă Psalmul 95 v. 1. Iar sfântul apostol Pavel îndeamnă locuitorii din Efes și Colose ca să petreacă în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești. „Învățați-vă și povățuiți-vă unii pe alții cu toată înțelepciunea! Cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-i, în psalmi, în laudări și în cântări duhovnicești.“ (Ef. 5, 18—19; Col. 3, 16).

Nimic nu desrobește pe om mai ușor de pământ, ca melodia unei cântări religioase. Cântarea înalță pe om și-i umple inima de dragoste și de bucurie duhovnicească. Cântarea este un dar deosebit al paserilor, dar mai ales al oamenilor. Proverbul spune că *cine cântă, este om bun*; oamenilor răi nu le place cântarea. În cântările bisericii noastre aflăm pe lângă plăcere sufletească și învățătură. De aceea e bine să cânte toți creștinii în biserică, dar să fie și cu băgare de seamă la cântări, ca să înțeleagă cuprinsul lor bogat în frumusețe și învățătură creștinească. În biserica veche, toți creștinii cântau. Cu vremea s'au rânduit *cântăreți* cari să conducă mersul cântării în biserică și afară de ea. Tot creștinul este dator să cunoască cântarea bisericească, după cum este dator să cunoască și Sfânta Scriptură. De asemenea tot creștinul este dator cu o gură și cu o inimă să preamărească și să cânte numele lui Dumnezeu. Însă după glasul cântărilor, cu glas lin, rar, dulce, religios, cu umilință și cuviință, *tără să-și silească firea spre strigare*.

Apoi mai e dator creștinul să asculte cu toată atenția predica cuvântului Dumnezeesc, să aibe mers cuviincios prin biserică și să știe, că în biserică nu se șoptește la vecini și nu se vorbește. *În biserică numai se ascultă, se roagă și se cântă. Incolo, tăcere... tăcere ca în biserică...*

Pe calea aceasta se dă viață și se simte evlavie și desfătarea cultului dumnezeesc al Bisericii.

Implinit, înțeles și ascultat așa după cum am arătat până aci, el este o icoană a slavei și a fericirii din împărăția lui Dumnezeu.

S'a spus pe bună dreptate că biserica ortodoxă este chemată să arate în lume frumosul. Să arate frumusețea religiei în slujbe frumoase; să desvăluie frumusețea învățăturilor ei în oglinda cultului.

Acest rost, biserica ortodoxă l-a împlinit și îl va împlini și mai departe, dacă *frumosul*, care a fost recunoscut, va fi *însoțit de fiorul și simțul evlaviei*. Fiecare închinător se cuvine să simtă și să guste personal frumusețea și sfințenia vie, a unei Liturghii. Fiecare să cugete la cele ce se citesc, să fie cu băgare de seamă la altar și la strană, să cânte și să se roage, să-și plece fruntea și să îngenunchieze cu toată evlavie și smerenie. Atunci trăește biserica și prin ea credința și viața creștină.

Căci zis-a Domnul: „*Duh este Dumnezeu și ceice i se închină, se cade să i se închine, cu duhul și cu adevărul*“ (Ioan 4, 24).

Informațiuni

■ **Duminecă 5 Iulie a. c.** a avut loc în cartierul I. G. Duca din Arad, o frumoasă manifestare religioasă, în cadrul căreia s'au botezat 7 suflete revenite de curând la legea străbună dela baptism. Actul botezului a fost săvârșit de Părintele consilier referent eparhial Caius Turicu asistat de preotul locului A. Călinescu, de față fiind un număr însemnat de credincioși.

Cu această ocaziune credincioșii din acest cartier și-au manifestat viul lor atașament față de biserica străbună, care dorește ca toți fii neamului să fie o turmă și un păstor.

■ **O groaznică nenorocire** s'a produs la Sevastopol, după ocuparea acestei cetăți, căruia i-au căzut victimă 1.200 femei și copii. Iată cum s'a întâmplat această dureroasă catastrofă:

Soldatii unei divizii de infanterie germană trecând la asaltul stâncilor deasupra cărora se afla fortul Inkermann au observat că partea dinspre răsărit a stâncilor a sărit în aer, însoțită de o explozie formidabilă.

Peste 1.200 de femei și copii, transportați în cazemate din ordinul comandamentului sovietic și-au găsit moartea împreună cu un mare număr de soldați bolșevici, în vreme ce Ciuknov, comisarul fortăreții, precum și alți câțiva comisari, se salvaseră în oraș.

Nenorocirea aceasta este adânc grăitoare. Ea ne evidențiază încăodată duritatea sufletească a comisarilor sovietici, în majoritatea cazurilor evrei, cari lasă pradă morții, fără nici un scrupul moral, chiar și pe nevinoșii copii și femei, lipsiți de orice posibilitate de a se salva.

■ **Turle noi de biserici rusești** se înalță mereu către cerul izbăvirii, în toate părțile desrobite de armatele româno-germane de sub cruntul pârjol al nihilismului sovietic. Atât în bazinul Donețului, cât și în Crimeea și peninsula Kerci, românii duc alături de sabia desrobitoare și crucea mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos.

Ziarele — de acum câteva zile — ne-au adus imbucurătoare vesti că, după ocuparea peninsulei Kerci, bisericile distruse se refac una după alta și se redau misiunii lor mântuitoare. Peste tot, în fiecare Duminecă și sârbătoare, se sfințesc noi și noi biserici, a căror sfințire produc lacrimi de bucurie în sânul pravoslavnicului popor rus de ieri.

Așa de pildă în zilele de 14 și 24 Iunie a. c. s'au sfințit bisericile din Sow-Tarasow și Mama-Ruskaja, iar în Dumineca din 28 Iunie a. c. biserica din Marfowka. Sfințirea acestor noi locașuri de închinare a fost oficiată de soboare de preoți, în prezența numeroasă a ofițerilor și soldaților desrobitori și a unui popor, care cu toată prigoana sovietică a celor 25 ani de raiu bolșevic, a rămas totașa de setos după Cuvântul lui Dumnezeu.

Toate evenimentele acestea ne dovedesc că renașterea spirituală a Sfintei Rusii de ieri, se înfăptuește cu pași repezi și că poporului român îi revin mari sarcini în această renaștere, de cari el de fapt se achită cu atâta râvnă apostolică.

D. T.

Nr. 2982/1942.

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea următoarelor 2 posturi vacante la Centrul Episcopiei ort. române a Aradului:

- 1 post *șef de serviciu*, fără gradație și
- 1 post *subșef de birou* cu două gradații.

Reflecții la aceste posturi trebuie să îndeplinească toate condițiile cerute de Codul funcționarilor publici, aplicabile funcționarilor bisericești, precum și condițiile legilor și regulamentelor bisericești în vigoare și să fie ort. români.

La cererile de concurs se vor anexa următoarele acte:

1. Certificat de cetățenie,
2. Extras de naștere dela oficiul stării civile și extras de botez,
3. Extras din matricula stării civile, dacă reflectantul este căsătorit,
4. Extras din matricula stării civile, dacă candidatul are copii,
5. Certificat de moralitate, dovedind că n'a fost condamnat pentru infracțiuni împotriva ordinii publice și siguranței statului și că n'a fost destituit, sau pus în indisponibilitate din alt serviciu public,
6. Certificat școlar, din care reiese că are studiile cerute în art. 22 din C. F. P. și este absolvent al unei Academii teologice,
7. Eventuale certificate de serviciu,
8. Act despre situația militară,
9. Certificat medical, eliberat de un medic oficial și
10. Declarație de avere a candidatului, a soției și a copiilor săi.

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului Eparhial până la 23 Iulie 1942, concurenții având a se supune unui examen, pe baza căruia vor putea fi numiți, conform regulamentului pentru întregirea funcțiilor administrative al Episcopiei.

Data examenului se va comunica la timp reflecțiilor. Arad, în 5 Iulie 1942.

† Andrei
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, referent eparhial.

Nr. 3291/1942.

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 8 zile, pentru îndeplinirea parohiei *Sârbi*, protopopiatul Halmagiu.

Venite:

1. Stolele și birul legal.
2. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa III-a.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial.

Arad, la 10 Iulie 1942.

† Andrei
Episcop

Traian Cibian
cons. ref. eparhial

Nr. 3259/1942.

Episcopia ort. română a Aradului publică concurs pentru primirea a 12 fete ort. române (între 17-30 ani), absolvente a 4 clase secundare, cari ar dori a se pregăti să activeze la Ocrotirea copiilor mici ca și călugărițe.

Candidatele primesc dela început toată întreținerea și un salariu lunar de 1800 lei, iar după absolvirea unui curs de 2 ani și tunderea în monahism, li se va deschide

calea la posturi bugetare în serviciul Ministerului Sănătății.

Elevele vor întruni următoarele condiții:

- să aibă etatea între 17-30 ani,
- să fie absolvente a 4 clase secundare,
- să se oblighe a se călugări,

Cererile se vor înainta prin Oficiul parohial care la va opinia, la Sf. Episcopie până la data de 15 August 1942, cu anexele:

- extras de naștere din registrul stării civile,
- extras de botez,
- certificat de absolvire a 4 clase secundare,
- act de obligament de a intra în monahism,

semnat la Oficiul parohial în prezența alor doi martori și la minore învoirea părinților.

Elevele vor fi întreținute primind întreținere la Centrul de Ocrotire a Copiilor din Arad și o bursă lunară de 1800 lei în contul serviciului prestat.

Arad, în 8 Iulie 1942.

† Andrei
Episcop

Prot. Caius Turcu
co. s. ref. eparhial

Rectoratul Acad. Teologice Ort. Rom. din Arad

Se publică concurs pentru darea în întreprindere pe anul școlar 1942/43 începând cu data de 1 Sept. a. c. și până la 30 Iunie 1943 a cantinei dela Academia Teologică ort. rom. din Arad, la care se va servi hrana studenților teologi, elevilor dela Școala Eparhială de cântăreți bisericești și personalului administrativ și de serviciu dela aceste școli.

Întreprinzătorului i-se vor pune la dispoziție în mod gratuit una bucătărie, două sufragării, trei camere pentru alimente, apa necesară la bucătărie, un bucătar și o femeie de serviciu, cărui personal din urmă însă li se va servi hrana gratuit dela cantină. Legumele și zarzavaturile din grădina Academiei Teologice și Școlii Eparhiale de cântăreți se vor da contra prețului de cost.

Întreprinzătorul se va îngriji singur de aprovizionarea cu alimentele necesare, dar va avea tot concursul conducerii celor două școli.

Costul hranei se va plăti anticipativ de persoanele, cari vor primi hrana dela cantină. Menuurile și prețul lor se vor stabili de comun acord cu Rectoratul Academiei Teologice și Direcția Școlii de cântăreți în așa fel că întreprinzătorul să poată calcula un beneficiu net de cel mult 20% peste prețul de cost. Pentru calcularea prețurilor de cost întreprinzătorul este obligat să țină contabilitatea necesară.

Rectoratul Academiei Teologice și direcția Școlii de cântăreți își rezervă dreptul de control prin organele lor asupra calității și cantității hranei, având dreptul de a denunța imediat convențiunea cu întreprinzătorul cantinei, dacă vor constata că ar fi necorespunzătoare calitatea sau cantitatea hranei, ce se servește.

Doritorii de a lua în întreprindere cantina își vor înainta ofertele Rectoratului Academiei Teologice ort. rom. din Arad, până la 15 August 1942 însoțite de o garanție în suma de 10.000 (zecemii) lei. Ofertele vor cuprinde și obligația de a servi hrana în întregul an școlar 1942/43 și vor fi însoțite și de eventuale documente din care să se vadă capacitatea ofertantului de a conduce o cantină.

Arad, 1 Iulie 1942.

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Postul de asistent de Drept bisericesc și administrație bisericească dela Academia Teologică ort. rom. din Arad se va îndeplini prin concurs. Căruia de religie ortodoxă română, cari îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 73 al Legii Nr. 386 privitoare la organizarea învățământului superior, având cel puțin titlul de licențiat în Teologie, își vor înainta cererile în termen de 20 zile dela apariția prezentei publicații în „Monitorul Oficial” și în organul oficial al Eparhiei ort. rom. a Aradului „Biserica și Școala”.

Arad, 25 Iunie 1942.

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de Secretar-ajutor dela Academia Teologică ort. rom. din Arad cu salariul prevăzut în bugetul Statului, care de prezent este de 9.400 lei lunar, plus accesoriile. Căruia vor fi absolvenți de o Facultate sau Academie de Teologie, întrunind și condițiile prevăzute în Codul Funcționarilor publici. Secretarul ajutor va îndeplini toate agendele cancelariei Rectoratului, afară de contabilitate, și va exercita și atribuțiile prevăzute în Regulamentul intern pentru prefectul de studii, împreună cu părintele spiritual al școlii.

Arad, la 25 Iulie 1942.

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Licitație

Consiliul parohial ort. rom. din Chisindiea Deal jud. Arad publică licitație pe ziua de Miercuri 15 Iulie a. c. d. m. pentru repararea și tencuirea lucrărilor la sf. biserică, ca tencuit și ca vâruit intern și extern, lucrări de granit artificial, pardositul cu plăci de beton, vopsitul ușilor, geamurilor și alte lucrări ce se vor mai putea executa în cadrul sumei de 118.000 Lei (una sută optsprezece mii Lei).

Devizul se poate vedea zilnic la oficiul parohial.

Sunt admiși la licitație pe lângă antreprenori și separat măștri cu brevet pricepuți în diferitele lucrări ce se cer.

Consiliul par. își rezervă dreptul a încredința aceste lucrări antreprenorului sau maestrului în care are mai multă încredere, fără considerare la rezultatul licitației.

Licitanții vor depune o garanță de 5%. Spese de deplasament se acordă.

Consiliul parohial.

Consiliul parohial ort. rom. din com. Dumbrăvița jud. Arad, pe baza planului și devizului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial, publică licitație minuentă cu oferta închise pentru edificarea din nou a sf. biserici, pe ziua de 19 Iulie 1942 orele 14 în localul școlii primare din loc.

Planul și devizul în valoare de 2.149.000, se pot vedea și studia la oficiul parohial din loc.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea antreprenorului în care are mai multă încredere fără considerare de rezultatul licitației.

Licitanții vor depune o garanță de 5%; spese de deplasare nu se vor acorda.

Consiliul parohial.